

zouden zijn waaraan de rest van de planeet zich maar beter kan spiegelen. Dat op dit standpunt wel wat valt af te dingen zal vandaag onderdeel van mijn betoog zijn.

De gedoogcultuur in Nederland gaat ver. Als de wetgever op zeer goede gronden besluit tot een rookverbod in de publieke ruimte, ontstaat er van de ene op de andere dag een lobby waarin betoogd wordt dat een dergelijk verbod niet zou moeten gelden in kleine cafés, omdat dat ten koste van de vermeende gezelligheid zou gaan. Dit onhoudbare standpunt is niettemin goed voor eindeloos gepalaver en nodeloze extra acties van de zijde van de wetgever. In een land als Frankrijk werd de invoering van een vergelijkbaar rookverbod zonder verder debat onmiddellijk breed geaccepteerd.

Erger is het gesteld met het Nederlandse gedoogbeleid ten aanzien van softdrugs. Nou ja, soft- of harddrugs; door de toenemende concentratie van werkzame componenten in wiet of xtc wordt dit onderscheid steeds theoretischer. In Nederland tolereren we dus coffeeshops — is daar trouwens geen fatsoenlijk Nederlands woord voor? — waar wiet verkocht mag worden, terwijl het een volmaakt raadsel moet blijven waar die wiet vandaan komt. De recente uitspraak van de rechtbank in Groningen, die niets begrijpt van deze inconsistentie, is dan ook voor iemand met een minimum aan logisch verstand zeer begrijpelijk. Ook de partydrug xtc, waarvan steeds duidelijker wordt dat de gezondheidsrisico's aanzienlijk zijn, is inzet geworden van de gedooglobby.

Het Nederlandse gedoogbeleid: wilt u een beter recept voor de sleutelrol die de georganiseerde misdaad zich in dit hele proces heeft toegeëigend? Wilt u bovendien een beter recept voor de grensoverschrijdende overlast waar burgemeesters in onze grensgebieden zo over klagen? Het is overigens onbegrijpelijk dat politieke partijen enerzijds pleiten voor een steeds sterkere rol voor Europa, maar anderzijds weigeren in te zien dat het Nederlandse gedoogbeleid voor de meeste buitenlandse een formidabele steen des aanstoots is. Is het dan vreemd dat de problemen de burgemeesters in onze grensregio's over de schoenen lopen? Iedere fysicus weet dat drukgradiënten onverbidde-lijk leiden tot stroming van hoge naar lage druk. Wat je beleid in de grensstreken ook is, te grote verschillen met de buurlanden leiden tot ellende. Zoveel is zeker.

Naar de mening van mijn fractie is het gedoogbeleid eerder onderdeel van het probleem dan van de oplossing. Curieus genoeg heeft het voorliggende wetsvoorstel over dit cruciale punt niets te zeggen. Het vermoeden rijst dat de minister nog steeds overtuigd is van de zegeningen van het Nederlandse gedoogbeleid. Graag hoor ik een uitgebreide toelichting op dit punt.

Dan nu het wetsvoorstel zelf. Dat de georganiseerde misdaad een sleutelrol speelt in de hennepcultuur is een onomstotelijk feit. De regering maakt dat overvloedig en overtuigend duidelijk. Het is maatschappelijk ongewenst dat er een productieketen is ontstaan waarin het op dit moment onmogelijk is om individuen of organisaties die willens en wetens een onmisbaar deel van deze illegale keten uitmaken ook strafrechtelijk aan te pakken. In die zin ligt het voorliggende wetsvoorstel voor de hand en verdient het steun. Dat wil niet zeggen dat het voorstel zonder problemen is. Ook met dit wetsvoorstel in de hand maakt het nogal diffuse karakter van de productieketen de bewijslast gecompliceerd.

Immers, van leveranciers van artikelen of diensten die ook allerlei toepassingen kennen buiten het terrein van de hennepcultuur dient aangetoond te worden dat zij willens en wetens hebben meegewerkt aan illegale hennepcultuur. Men hoeft geen helderziende te zijn om aan de horizon aanzienlijke problemen met de bewijslast en de handhaving te zien opdoemen. Niettemin lijkt het invoeren van deze wet en het vervolgens gedogen van de nu nog bestaande situatie me ook geen optie. Hoe meent de minister met dit dilemma, want dat is het, om te gaan?

Ook de opmerkelijke uitspraak die de rechtbank in Groningen onlangs deed, helpt in dit verband niet. Voor het eerst kregen wiettelers geen straf opgelegd, omdat ze zouden handelen in lijn met het huidige softdrugsbeleid en het gedoogbeleid. Opeens bestaan er "principiële wietkwekers" die, gesanctioneerd door de rechter, wiet kweken voor verkoop aan coffeeshops. Dit impliceert voor de toekomst dat een rechter onderscheid moet gaan maken tussen principiële en minder principiële wiettelers. Dat kan nog leuk worden.

De op zichzelf logische uitspraak legt naar mijn mening dan ook een bom onder het vigerende gedoogbeleid. Door velen wordt de Groningse uitspraak gezien als een belangrijke stap in de richting van regulering van wietcultuur en wietgebruik. Mijn fractie meent dat regulering om redenen eerder in mijn betoog naar voren gebracht een heilloze weg is. Waar staan we nu met het wetsvoorstel? Ondanks alle te verwachten problemen met bewijslast en handhaving dienen criminelen geen vrij spel te krijgen of te houden op het terrein van de wietcultuur. Dat is maatschappelijk niet aanvaardbaar. In die zin staat mijn fractie positief tegenover het voorstel. Echter, het voorliggende voorstel kan onmogelijk gezien worden als een wetgevingsstuk waarmee onze samenleving nog jaren voort kan. Integendeel: zonder een fundamentele bezinning op het gedoogbeleid blijft het ook na invoering van deze wet dweilen met de kraan open.

Samenvattend: mijn fractie staat weliswaar sympathiek ten opzichte van het wetsvoorstel, maar ze maakt zich grote zorgen over de toekomstige contouren van het drugsbeleid in Nederland. Die contouren behoren tot de best bewaarde politieke geheimen in Den Haag. Ik zou het niettemin zeer op prijs stellen als de minister iets van zijn visie voor de toekomst zou willen prijsgeven. Dat perspectief, indien aanwezig, zal zwaar meewegen bij ons uiteindelijke stemgedrag.

De voorzitter:

Ik geef het woord aan de heer Kops. Hij houdt zijn maiden-speech.

□

De heer Kops (PVV):

Voorzitter. Vandaag bespreken wij in deze Kamer het wetsvoorstel Straffaarstelling voorbereiding illegale hennepcultuur. Dat mag ondertussen wel duidelijk zijn. Via een wijziging van de Opiumwet worden volgens dat wetsvoorstel alle handelingen strafbaar gesteld die illegale hennepcultuur voorbereiden en bevorderen. Het is de bedoeling dat met dit wetsvoorstel een bijdrage geleverd wordt aan de bestrijding van de illegale hennepcultuur, en dat is een goed streven. Mijn fractie is immers van mening dat onfrisse figuren die hun zakken vullen met deze illegale praktijken

moeten worden aangepakt. Dat begint uiteraard bij de voorbereiding.

De levering van goederen of diensten en de financiering van illegale hennepcultuur kunnen en mogen niet ongestraft blijven. Feitelijk betreft dit dan de growshops. Het betreft de distributiekanaalen, de transportbedrijven en de verhuurders van loodsen en schuurtjes waarin wietplantages in volle bloei staan. Het betreft hier ook de beunhazen die illegale elektrische installaties aanleggen. Ook gaat het om de aanbieders van kant-en-klare systemen die de hennepcultuur schokkend eenvoudig maken. Allemaal kunnen zij middels deze wet worden aangepakt.

Dat is hard nodig, want iedereen weet dat de handel in hennep in ons land gepaard gaat met criminaliteit en overlast; veel criminaliteit en overlast. Met deze illegale praktijken worden bakken met geld verdiend, waarbij 80% tot 90% in het buitenland wordt afgezet. Daarmee is Nederland ondertussen verworpen tot het handelscentrum van waaruit de rest van de wereld wordt bevoorrad. Dat is niet iets om trots op te zijn. Nee, het is beschamend.

Hoeveel geld hier nu precies in omgaat is ook niet eens te zeggen, want het betreft een illegale business. Deskundigen geven aan dat het moet gaan om miljarden per jaar. Alleen al in de regio Tilburg wordt er met deze business zo'n 800 miljoen euro per jaar verdiend. In Tilburg zijn maar liefst 2.500 mensen actief in deze branche. Als ik al deze cijfers vertel, is dat geen stoer jongensboek of iets dergelijks, nee, we hebben het hier over zware criminaliteit. En wat doet een weldenkend mens in zo'n geval? Keihard aanpakken en niets anders dan dat.

Zoals gezegd leiden al deze praktijken tot veel overlast. Een illegale hennepkwekerij kan brand door kortsluiting veroorzaken. Kinderen op straat worden geconfronteerd met onfrisse figuren die de wijk onveilig maken. Bovendien houden hennepexploitanten zich ook bezig met andere duistere praktijken. Om maar wat te noemen: heling, diefstal, inbraak, productie van en handel in harddrugs, vuurwapenhandel en -smokkel, identiteitsfraude, mensenhandel, het witwassen van geld, en ga zo maar door. Dat bedenkt ik allemaal niet zelf; deze gegevens zijn direct afkomstig van de politie. Criminelen in de wereld van de softdrugs maken elkaar het leven zuur met professionele wapenarsenaal. Geweld wordt niet geschuwd. Liquidaties op klaarlichte dag, midden op straat, dat gebeurt allemaal in ons land. Kortom: al deze praktijken leggen een enorme druk op onze samenleving, en zij moeten dan ook stoppen.

Iedereen weet ook dat deze ellende medeveroorzaakt is door het huidige gedoogbeleid, dat in feite ronduit krom beleid is. Het beleid slaagt er maar niet in de problematiek rondom softdrugs effectief aan te pakken, terwijl dat wel ooit een van de redenen voor dit beleid was. In de regio Tilburg worden burgers dagelijks geconfronteerd met criminaliteit en overlast, met dank aan dit gedoogbeleid. Drugstoeristen uit de hele wereld, die ons enerzijds recht in ons gezicht uitlachen vanwege ons kromme beleid, maar er anderzijds wel gretig gebruik van maken, zijn op z'n zachtst gezegd geen verrijking, met dank aan het gedoogbeleid. Grootschalige illegale handel, verloederde, vervuilde straten en burgers die in angst leven: het is allemaal aan de orde van de dag, met dank aan het gedoogbeleid.

De vraag is dan ook of dit beleid, dat de afgelopen 35 jaar de kans heeft gehad om zich te bewijzen, wellicht ook iets goeds heeft gebracht. Het spijt me, maar het antwoord is nee. Feit is dat de hennepcultuur in ons land in de afgelopen 35 jaar bedrijfsmatig, professioneel en omvangrijk is geworden. Het heeft ons alleen maar ellende gebracht.

Onze status van grootleverancier van softdrugs aan de rest van de wereld kan alleen maar mogelijk gemaakt worden als de personen en de ondernemingen die zich hiermee bezighouden, over de juiste materialen en informatie beschikken. De growshops, de zogenaamde makelaars in softdrugs, zijn hierbij een belangrijke schakel en ook het grote probleem. Deze growshops kunnen en mogen zich niet langer verschuilen achter hun zogenaamde softe, onschuldige imago. Zij hebben immers maar één doel, en dat is het faciliteren en het bevorderen van illegale hennepcultuur door het verstrekken van teeltbenodigdheden en teeltadviezen. Wie de illegale hennepcultuur effectief aan banden wil leggen, zal dan ook moeten concluderen dat deze growshops dienen te worden aangepakt. Wie dit niet concludeert, maakt zich wat mij betreft in de strijd tegen illegale hennepcultuur ongelooftwaardig.

Samenvattend, het inrichten van een kweeklocatie, het uitvoeren van het kweekproces, de handel, het transport en de verkoop zijn allemaal illegale praktijken, maar in ons land aan de orde van de dag, met alle negatieve gevolgen van dien. Dat moet dan ook een halt worden toegevoerd. Het voorliggende wetsvoorstel is een stap in de goede richting, omdat deze wet het mogelijk maakt om al in een relatief vroeg stadium op te treden. Daarom staat mijn fractie positief tegenover deze wet, die eerlijk gezegd natuurlijk al jaren geleden een feit had moeten zijn.

Toch heeft onze fractie nog enkele vragen aan de minister. De verplaatsing van criminaliteit, het zogenaamde waterbedeffect, is een klassiek verschijnsel. Hoe wenst de minister te voorkomen dat bij de aanpak van growshops enerzijds hun activiteiten zullen versplinteren en dat deze anderzijds worden verplaatst naar andere, kleinere en dan ook moeilijker aan te pakken organisaties? Mocht dat gebeuren, wat gaan we dan doen?

Zoals gezegd, mijn fractie hecht waarde aan het voorliggende wetsvoorstel, maar uiteraard ook aan concrete resultaten en successen. Het huidige gedoogbeleid was oorspronkelijk bedoeld om de hennepcultuur buiten de criminaliteit te houden. Ik druk mij vrij zacht uit als ik zeg dat dit niet echt is gelukt. Indien het wetsvoorstel wordt aangenomen en de wet in werking treedt, zoals mijn fractie hoopt, wanneer kunnen we dan de eerste concrete resultaten, de opgerolde growshops, verwachten? Wat is dan het concrete actieplan? Graag een reactie van de minister.

De voorzitter:

Mijnheer Kops, mijn hartelijke gelukwensen met uw mairispeech. Sinds uw beëdiging in juli dit jaar behoort u tot een exclusief gezelschap van politici die kunnen zeggen dat zij vóór hun 30ste lid zijn geworden van de Eerste Kamer. Het aantal is nog altijd op één hand te tellen; om precies te zijn vier.

Mag ik bij deze felicitatie kort iets van uw achtergrond schetsen? U hebt in 2003 de lerarenopleiding Duits gevolgd aan de Hogeschool Rotterdam. Datzelfde jaar publiceerde

u een schoolboek over de Duitse grammatica. U vervolgde uw passie en studeerde Duitse taal en cultuur aan de Universiteit Leiden. Daar behaalde u tevens een minor in de Indonesische en een minor in de Nederlandse taal en cultuur. Vanaf 2008 was u vervolgens enige jaren werkzaam als leraar Duits aan het Visser 't Hooft Lyceum in Leiderdorp.

Van 10 januari 2011 tot 1 juli 2014 was u beleidsmedewerker van de PVV-delegatie in het Europees Parlement. Daar hebt u kunnen ervaren hoe parlementaire democratie functioneert op het niveau van de Europese Unie. U adviseerde de delegatie over onder andere buitenlands beleid, mensenrechten, economie, energie en vrouwenrechten. Ook schreef u toespraken, rapporten en opiniestukken en begeleidde u het stellen van parlementaire vragen aan de Europese Commissie en de Europese Raad.

Mijnheer Kops, uw maatschappelijke en politieke ervaring, met name op Europees niveau, voorspelt een interessante verdere bijdrage aan het werk van deze Kamer en wij wensen u daarmee veel succes.

Het is mij ter ore gekomen dat u in 2003 een wedstrijd voor jonge amateurdichters hebt gewonnen. In dat kader zou ik graag een kleine passage uit een gelegenheidssonnet van Goethe willen citeren dat hier van toepassing is. Het dateert van 26 juni 1802.

Wer Grosses will, muss sich zusammenraffen;
In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister,
Und das Gesetz nur kann uns Freiheit geben.

Ik schors de vergadering om de collegae de gelegenheid te geven u geluk te wensen met uw maidenspeech.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.



De heer **Nagel** (50PLUS):

Voorzitter. Zo'n 40 jaar geleden was ik eindredacteur van het politieke radioprogramma In de Rooie Haan. In dat programma gaf de helaas dit jaar overleden Kees Zwart, zoon van PvdA-minister Irene Vorrink, wekelijks drugsvoorlichting en noemde hij de zwartemarktprijzen van de diverse wietsoorten. Toen al ging de discussie over begrippen als illegaliteit, criminaliteit, kwaliteit en gezondheid. In die dagen werd alom geconstateerd dat de Haagse politiek achter de feiten aanholde. Nu, 40 jaar later, geldt die conclusie opnieuw of nog steeds. Of je nu voor of tegen het reguleren van bepaalde softdrugs bent, de conclusie kan niet anders zijn dan dat het huidige beleid finaal is vastgelopen en dat de voorliggende wetswijziging geen oplossingen biedt maar de problemen juist zal vergroten. Om een voorbeeld te geven: het NFI heeft bevestigd dat als de wet in werking treedt er naar verwachting 40.000 monsters moeten worden onderzocht. Deelt de minister deze inschatting en voorziet hij een capaciteitsprobleem?

In de Tweede Kamer betoogde mevrouw Bouwmeester van de fractie van de Partij van de Arbeid dat er slechts een capaciteit is om 25% van de drugsbendes aan te pakken. Is de extra inzet van politiemensen die de minister heeft aangekondigd voldoende om de andere 75% effectief te kunnen bestrijden?

Kern van het probleem blijft dat het verkopen van wiet in de coffeeshop wel is toegestaan maar het inkopen niet. Heeft de minister dat wel eens aan een buitenlandse collega met een op logica gebaseerde redenatie kunnen uitleggen? Zou hij ons in dat geval vandaag hiervan deelgenoot kunnen maken?

Een meerderheid van burgemeesters in gemeenten die coffeeshops herbergen, zegt dat het huidige beleid niet meer functioneert. De burgemeesters komen uit diverse partijen. Er is geen politieke scheidslijn. De minister heeft bij herhaling en ook tijdens het mondeling overleg van 9 september dit jaar gezegd veel contacten met de burgemeesters te onderhouden. Daar twijfelen we uiteraard niet aan, maar blijkbaar leidt dit contact tussen de Haagse politiek en de mensen die in het veld verantwoordelijk zijn, niet tot een verkleining van de kloof. De minister is blijkbaar verstandig als het om de softdrugs gaat.

Want wat is de praktijk? In alleen al Heerlen rolde de politie in het afgelopen jaar 131 plantages op, vaak verborgen op achterkamertjes of zolders. De eigenaren, niet zelden bijstandsmoeders en uitkeringstrekkers, werden gearresteerd, bekeurd en weer vrijgelaten. Zij krijgen de financiële gevolgen, hun opdrachtgevers gaan vrijuit. De burgemeester van Heerlen zegt in De Telegraaf van 27 september 2014: "Het gaat over harde criminaliteit. Wie denkt één keer wietoogst te draaien, komt bedrogen uit. De misdadige netwerken investeren voor de lange termijn. Uitstappen is geen optie, dan volgen chantage en bedreiging." Enkele jaren geleden werd het aantal geruimde plantages landelijk al ingeschat op 5.000. Kan de minister het meest recente landelijke cijfer noemen?

Intussen staan de maatschappelijke ontwikkelingen niet stil. Vandaag zijn vele malen de rechtbank in Groningen en het vonnis van 16 oktober jl. genoemd, waarin twee telers van cannabis schuldig werden bevonden maar waarin hun geen straf werd opgelegd. De rechter vond de handelingen in overeenstemming met het doel van het gedoogbeleid. Heeft de minister kennis genomen van deze zaak en welke betekenis geeft hij aan deze ontwikkeling? In dit verband is het interessant te citeren uit een artikel in De Gooi- en Eemlander van gisteren, maandag 3 november. Daarin wordt gemeld dat de raadsfractie van de SP in Hilversum op grond van bovengenoemde recente uitspraak van de Groningse rechter, nadrukkelijk genoemd als nieuw gegeven, met een initiatief wil komen waardoor Hilversum de eerste gemeente zou worden met een legale en liefst gemeentelijke wietkwekerij, die bovendien banen oplevert. Het idee wordt volgens De Gooi- en Eemlander gesteund door de fracties van D66, de Partij van de Arbeid, GroenLinks en de lokale partij Hart voor Hilversum en kan daarmee op een ruime meerderheid in de raad rekenen. De fracties vinden dat er momenteel te veel rotzooi in de wiet zit, die de gezondheid bedreigt, en dat je met een eigen kwekerij kunt zorgen voor de kwaliteit. Kan de minister aangeven hoe hij tegen een dergelijk voorstel aankijkt? Indien er een dergelijk voorstel zou komen en het inderdaad een meerderheid in de Hilversumse raad zou halen, wat zal dan de opstelling van het kabinet zijn, mede gelet op het nieuwe gegeven van de recente uitspraak van de rechter in Groningen? Zal dat plan gedoogd worden of zal het kabinet maatregelen nemen om de realisering van een legale wietkwekerij te torpederen? Voor alle duidelijkheid bepleit ik namens de 50PLUS-fractie dat de minister een dergelijk experiment een ruime kans geeft.